3) STACIONÁRNÍ POLE

- PŘEMíST. el. NÁBOJE → PROUD
- POZOR. V INERC. SOUSTAVĚ

$I_{\Delta t} = \frac{Q}{\Delta t}$ ... PRŮMĚRNÝ PROUD

$I = \lim_{\Delta t \to 0} \frac{\Delta Q}{\Delta t}$ ... OKAMŽITÝ PROUD

- PROUD JE FCE ČASU
  - KDYŽ NE → STACIONÁRNÍ

$$Q = \int_0^t I(t)\, dt$$

- HUSTOTA PROUDU $\bar{j}(r)$

$$I = \int \bar{j} \cdot d\bar{S} \Rightarrow \Delta I = \bar{j}(r')\Delta S$$

r' ... LIBOVOL. BOD PLOŠKY Δ

- **PROUDOVÁ ČÁRA** — KŘIVKA, JEJÍŽ TEČNY MAJÍ VŽDY SMĚR HUSTOTY PROUDU

- **PROUDOVÁ TRUBICE**
  - ČÁST PROSTORU, Z VNĚJŠKU VYMEZENOU PLOCHOU TVOŘENOU PROUD. ČARAMI
  - PLOCHOU NEPROT. PROUD

- I_s ... **PLOŠNÝ PROUD** $I_s = \lim \frac{\Delta Q}{\Delta t}$, $\bar{j}_s$ $\quad I_s = \int_\lambda \bar{j}_s \cdot d\lambda$

- $[I] = C$

MECHANISMY VEDENÍ PROUDU:

- **VOLNÉ PROUDY** – PŘI PŘEMÍST. VOLNÝCH NÁB. NA MAKROSKOP. VZDÁL.
  - → **KONDUKČNÍ** (POHYB NOSITELŮ V LÁTK. PROSTŘ.)
  - → **KONVEKČNÍ** (VOLNÝ PROSTOR)
- **POLARIZAČNÍ PROUD V DIELEKTRIKU** (TYP VÁZANÉHO PROUDU)

- V_+ ... RYCHL. KLAD. NÁB., V_- ...

$$\Delta Q_+ = \rho_+ \Delta V = \rho_+(\Delta\bar{S}\cdot v_+)\Delta t$$

$$\bar{j}_+ = \rho_+\bar{v}_+ \qquad \bar{j}_- = \rho_-\bar{v}_-$$

$$\bar{j} = \bar{j}_+ + \bar{j}_-$$

→ **PRAXE** – VODIČ JAKO CELEK JE EL. NEUTRÁLNÍ

$$\bar{j} = \rho\bar{v} \quad \wedge \quad \rho = |\rho_+| = |\rho_-| \quad \wedge \quad \bar{v} = \bar{v}_+ - \bar{v}_-$$

$\bar{v}$ ... RELAT. RYCHLOSTI OBOU NOSITELŮ

I_p ... **CELK. POLARIZ. PROUD**

$$I_p = \int_S \bar{j}_p\, d\bar{S} \qquad I_p = -\frac{dQ_p}{dt} \qquad Q_p = \int_V \rho_p dV = -\int_V \operatorname{div}\bar{P} dV = -\oint_S \bar{P} d\bar{S}$$

ČASOVÁ ZMĚNA VEKTORU POLARIZACE

$$\Rightarrow I_p = \frac{d}{dt}\int_S \bar{P}\, d\bar{S} = \int_S \frac{\partial \bar{P}(\bar{r},t)}{\partial t} d\bar{S}$$

⇒ HUST. POLARIZ. (POSUV.) PROUDU $\boxed{\bar{j}_p = \frac{\partial \bar{P}}{\partial t}}$ $\qquad I_p = \int_S \frac{\partial P(\bar{r},t)}{\partial t} dS$

- VŠECHNY UVED. MECHANISMY MOHOU PŘISPÍVAT K CELK. HODN. PROUDU

ROVNICE KONTINUITY PROUDU:

– MAT. VYJÁDŘENÍ ZÁK. ZACH. NÁBOJE

$$\boxed{I + \frac{dQ}{dt} = 0}$$

← ROVNICE KONTINUITY PROUDU (INT. TVAR)

$$\int \bar{j} \cdot d\bar{S} + \frac{dQ}{dt} = 0$$

(BEZ PŘÍS. NÁB. A PROUDŮ)

$$\frac{dQ}{dt} = \frac{d}{dt} \int_S \varrho \, dV = \int_S \frac{\partial \varrho}{\partial t} \, dV$$

$$\Rightarrow \boxed{\operatorname{div} \bar{j} + \frac{\partial \varrho}{\partial t} = 0}$$

– STAC. PROUD $\frac{\partial \varrho}{\partial t} = 0$

PRO STAC PROUD

$$\Rightarrow \boxed{\operatorname{div} \bar{j} = 0}$$ STAC. !

STACIONÁRNÍ ELEKTRICKÉ POLE A EL. OBVOD

1) ZÁKL. VLASTNOSTI

– NEZÁV NA t $\boxed{t \text{ NEZÁV}}$

($\bar{j}$ → NEZÁV NA t)

– POLE JE: POTENCIÁLNÍ, KONZERVATIVNÍ $\boxed{\operatorname{rot} \bar{E} = 0}$

$$E(r) = -\operatorname{grad} \varphi(\bar{r})$$

– PLATÍ GAUSS

$$\phi = \frac{Q_c}{\varepsilon_0} \qquad \operatorname{div} E = \frac{\varrho_c}{\varepsilon_0}$$ CELK.

$$\boxed{\operatorname{div} D = \varrho}$$ I. MAXW.

– ROZDÍL MEZI EL. A ELEKTRICKÉ STAT.

STATICKÉ

– EL. MŮŽE BÝT TRVALE NENULOVÉ UVNITŘ VODIČŮ !

JSOU POPSÁNY PODOBNÝMI ROVNICEMI, ALE S ROZDÍL. OKRAJ. PODMÍNKAMI

$\bar{D}$ ... ELEKTRICKÁ INDUKCE

– PRO EL. POLE V LÁTK. PROSTŘEDÍ

$$\boxed{\bar{D} = \varepsilon_0 \bar{E} + \bar{P}}$$

$\bar{P}$ ... VEKTOR POLARIZACE PROSTŘEDÍ

→ PRO EL. MĚKKÁ PROSTŘ.

→ ELEKTRICKÁ SUSCEPTIBILITA

$$\bar{P} = \varepsilon_0 \varkappa_e \bar{E} \qquad \bar{D} = \varepsilon \bar{E}$$

PRO D PLATÍ GAUSS

GAUSS

$$\boxed{\oint_S D \, dS = Q}$$

$$\boxed{\operatorname{div} D = \varrho}$$

$$\bar{D} = \varepsilon_0 \bar{E} + \varepsilon_0 \varkappa_e \bar{E}$$
$$\bar{D} = \varepsilon_0 (1 + \varkappa_e) \bar{E}$$

KDYŽ MOHU ROZLOŽENÍ NÁBOJE POPSAT ϱ

(2)

OHMŮV ZÁKON PRO HOMOG. VODIČE

– KONKR. ZPŮSOB REALIZACE PROUDU
– VLIV PROSTŘEDÍ

$$U=\varphi_1-\varphi_2=\int_{(1)}^{(2)} E\,dl \qquad \boxed{I=\frac{1}{R}U}$$

- EL. POLE
  - └ VLIV NA PŘEMíST. NÁBOJE (VOLNÉHO)
  - ZÁV. E ~ I ⇒ OHM

R … ODPOR
- ZÁVISÍ NA GEOMETRII, VĚDY KLADNÝ (UDÁVÁ ORIENTACI VODIČE)
- DRUHU LÁTKY

– SROVNÁNÍ MATERIÁLŮ
– MĚRNÝ SPECIFICKÝ ODPOR ϱ_R

$$\boxed{R=\varrho_R\frac{\Delta l}{S}}$$

– U HOMOG. VODIČE S KONST. ODP. $\Rightarrow \boxed{R=\varrho_R\frac{l}{S}}$

$$G=\frac{1}{R} \qquad \gamma=\frac{1}{\varrho_R}$$

$U=RI$

– V DIFERENC. TVARU

$$\Delta U=\varphi_1-\varphi_2=E\cdot\Delta l \quad\wedge\quad I=\bar{j}\cdot\bar{S}$$

$\bar{E}$ a $\bar{j}$ JSOU ⊥ NA $\bar{S}$

$E\Delta l = R\,j\,S$

$I=\frac{U}{R} \Rightarrow \bar{j}\cdot\bar{S}=G\cdot U$

$\bar{j}\cdot\bar{S}=\frac{S}{\Delta l}\gamma\cdot E\Delta l$

$\boxed{\bar{j}=\gamma E}$

! $\Rightarrow \boxed{\bar{j}=\gamma\bar{E}}$ DIFERENCIÁLNÍ TVAR OHMOVA ZÁKONA

$[R]=\Omega \qquad [G]=S$ (Siemens)

$[\varrho]=\Omega\,m$

!
- POPISUJE CHOVÁNÍ VODIČŮ V EL. POLI
- U HOMOG. VODIČŮ → NEPLATÍ AŽ ZA EXTR. PODMÍNEK
- LIN, HOMOG., IZOTROP. VODIČ → JE TO KLADNÁ SKALÁR. VELIČINA

V LINEÁR. ANIZOTROPNÍM → (SYM. TENZOR 2. ŘÁDU)

$$\begin{aligned} j_x &= \gamma_{xx}E_x+\gamma_{xy}E_y+\gamma_{xz}E_z \\ j_y &= \gamma_{yx}E_x \quad \dots \\ j_z &= \gamma_{zx}E_x \quad \dots \end{aligned}$$

PRO ANIZOTROP. PROSTŘEDÍ → j a $\bar{E}$ NEJSOU OBECNĚ KOLINEÁRNÍ

– U LIN, HOM, + IZOTR VODIČ SE STAC. PROUDEM
└ HUST. VOLNÉHO i VÁZ. NÁBOJE ~~PROUDU~~ NULOVÁ

–DOKUD NĚCO TEČE, TAK VOLNÉ POSTELE NÁBOJE NEJSOU

OHM:
PROUD TEKOUCÍ V URČITÉM OKAMŽIKU DANÝM VODIČEM JE ÚMĚRNÝ OKAMŽITÉ HODNOTĚ SPÁDU POTENCIÁLU NA TOMTO VODIČI

$$\boxed{\varrho=\mathrm{div}\,\bar{D}=\varepsilon\,\mathrm{div}\,E=\frac{\varepsilon}{\gamma}\mathrm{div}\,\bar{j}=0}$$!

OBJ. HUST. VOLNÉHO NÁBOJE

ANALOGICKY PRO VÁZANÝ

$$\boxed{\varrho_P=-\mathrm{div}\,\bar{P}=-\chi_e\,\mathrm{div}\,\bar{E}=-\frac{\chi_e}{\gamma}\mathrm{div}\,\bar{j}=0}$$

⇒ NENUL. MAKROSKOP. NÁBOJE EXISTUJÍ POUZE V MÍSTECH, KDE SE MĚNÍ PARAM. VODIČE !

LIN, HOM, IZOTR → JE HUSTOTA PROUDU VEKTOR
– KOLINEÁR. S INTENZITOU ‖ !

LIN, HOM VODIČ SE STAC. PROUDEM → ϱ_V i $\varrho_{volného}$ NULOVÁ !

OHMŮV ZÁKON PRO NEHOMOG. VODIČ

↓ V NEHOM. VODIČI

- $\bar{j}$ SE MŮŽE ROVNAT ∅ I PŘI NENUL. POLI ❗ NEBO NENUL. $\bar{j}$ PŘI NULOVÉM POLI
  - ⟶ MUSÍM ZOHLEDNIT NEPOTENC. SÍLY

-PROUD. ČÁRY LOUZAVŘ. KŘIVKY
-NOSITELÉ ZESTUOÍ PO UZAVŘ. DRAHÁCH

- $\bar{F} = q\bar{E}$ — SÍLA POLE O $\bar{E}$ PŮS. NA q

OHM DIF

$$\boxed{\bar{j} = \gamma(E + E^*)}$$

E^* ... VTIŠTĚNÁ (ELEKTROMOT.) INTENZITA

$\bar{j} = 0$ KDYŽ $E = -E^*$

TO NEMŮŽE BÝT VYVOLÁNO ELSTAT. ČI EL. STACIONÁR. POLEM ❗

↓

MUSÍ EXIST. NEPOTEN. SÍLY ❗

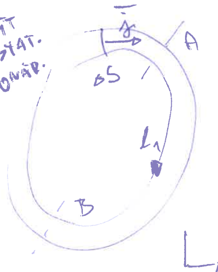

⟶ HLEDÁM INT. TVAR OHMA

$$\underbrace{\int_A^B \frac{\bar{j}}{\gamma}\, d\bar{l}}_{} = \overbrace{\int_A^B \bar{E}\, d\bar{l}}^{U} + \int_A^B \bar{E}^*\, d\bar{l}$$

ZDROJ

$$\boxed{\bar{j} = \gamma\bar{E}}$$

DIF. TVAR OHMA

VYJÁDŘÍM POMOCÍ KONST. I TENOUČKÉ TRUBICE PRŮŘEZU ΔS (PODÉL dl)

$$\int_A^B \frac{\bar{j}}{\gamma}\, d\bar{l} = \int_A^B \frac{j}{\gamma}\, dl = I \underbrace{\int_A^B \frac{dl}{\gamma\Delta S}}_{R}$$

⟶ PROUD I JE PODÉL ČÁRY KONSTANTNÍ $\quad I = j\,\Delta S \Rightarrow j = \frac{I}{\Delta S}$

$$U_{AB} = \int_A^B \bar{E}\, d\bar{l}$$

— VYJADŘUJE POKLES POTENCIÁLU

$$\mathcal{E}_{AB} = \int_A^B \bar{E}^*\, d\bar{l}$$

$\mathcal{E}_{AB}$ ... ELEKTROMOTORICKÉ NAPĚTÍ

$$\boxed{I_{AB} = \frac{1}{R}\left(U_{AB} + \mathcal{E}_{AB}\right)}$$

INTEGRÁLNÍ TVAR OHMOVA ZÁK. PRO ČÁST (A–B) NEHOM. VODIČE

$$\boxed{I = \frac{\mathcal{E}}{R_c}}$$

-PROUD JE PŘÍMO ÚMĚRNÝ ELEKTROMOT. NAPĚTÍ A NEPŘÍMO R

PASIVNÍ VODIČ

-CO KDYŽ JE TRUBICE TVOŘENA HOM. I NEHOM. ČÁSTÍ ?

⟹ OBVOD $\qquad$ EL. ZDROJ

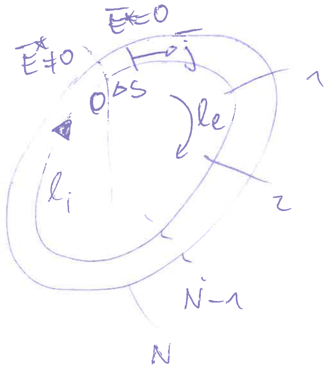

$$R_i = \int_{l_i} \frac{dl}{\gamma\Delta S} \qquad \mathcal{E} = \int_l \bar{E}^*\, d\bar{l}$$

$$\Rightarrow IR_i = \int_{l_i} \bar{E}\, d\bar{l} + \mathcal{E}$$

⟶ ROZDÍL POTENCIÁLU (0 – N) ⟶ SVORKOVÉ NAPĚTÍ *

$$U_0 = \int_{l_e} \bar{E}\, d\bar{l}$$

* VŽDY KLADNÉ VELIČINY

$$\int_{l_e} \bar{E}\, d\bar{l} + \int_{l_i} \bar{E}\, d\bar{l} = 0 \Rightarrow \boxed{\mathcal{E} - R_i I = U_0}$$

$$\int_{l_e} E \cdot dl + \int_{l_i} E\, dl = 0 \qquad \boxed{\mathcal{E} - R_i I = U_0}$$

⇒ SVORKOVÉ NAPĚTÍ – VŽDY MENŠÍ NEŽ ELMOT.
– POUZE V PŘÍPADĚ NUL. PROUDU
↳ JSOU ROVNY

– KDYŽ NETEČE PROUD

$$\boxed{E = -E^*}$$

– INTEGRÁL PŘES CELÉ

$$I \int_{l_i} \frac{dl}{\gamma \Delta S} + I \int_{l_e} \frac{dl}{\gamma \Delta S} = \int_{l_i} \bar{E}^* \cdot d\bar{l} \qquad \boxed{I \cdot R_i + I R_e = \mathcal{E}}$$

$$R_e = \int_{l_e} \frac{dl}{\gamma \Delta S}$$

↳ HOMOG. ČÁST l_e LZE DĚLIT → $R_e = R_{e1} + R_{e2} + R_{e3} \ldots$

$$\Rightarrow \mathcal{E} = R_i I + R_{e1} I + R_{e2} I + \ldots R_{eN} I$$

↳ KAŽDÝ ČLEN **VYJADŘUJE** **SPÁD** **POTENCIÁLU** V PŘÍSL. OBLASTI

DEF:
→ SOUČET ÚBYTKŮ NAPĚTÍ NA VŠECH ODPORECH V OBVODU PŮSOBÍCÍCH JE ROVEN CELKOVÉMU EL. MOT. NAPĚTÍ $\mathcal{E}$.

KIRCHHOFFOVA PRAVIDLA PRO STACION. OBVOD.

I. PRAVIDLO UZLU

$$I_1 + I_2 + I_3 + \ldots + I_N = 0$$

– CELKOVÝ STACIONÁRNÍ PROUD VYTÉKAJÍCÍ Z LIBOVOL. UZLU JE ROVEN NULE

II. PRAVIDLO

$$\mathcal{E} = U_1 + U_2 + U_3 + \ldots + U_N$$

– SOUČET ÚBYTKŮ NAPĚTÍ NA VŠECH ODPORECH VE SMYČCE PŮSOBÍCÍCH JE ROVEN CELKOVÉMU ELEKTROMOTOR. NAPĚTÍ $\mathcal{E}$ PŮSOBÍCÍMU VE SMYČCE

PRÁCE A VÝKON V ELEKTRICKÉM OBVODU, JOULEŮV ZÁKON

- **KONVEKČNÍ PROUD** – PROUD NABIT. ČÁSTIC VE VAKUU

MEZI ELDAMI – $U = \varphi_1 - \varphi_2$

PŮSOBÍ SÍLA ~~...~~ $F = q \cdot E$

↓ PŮSOBÍ NA q

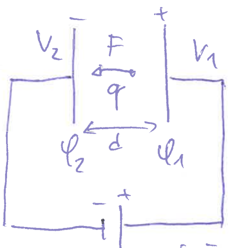

! V PRÁZDNÉM PROSTORU
- E_k VZRŮSTÁ PŘI PŘESUNU
- ENERGIE PODÁVANÁ ZDROJEM JE AKUMULOVÁNA (NOSITELI PROUDU)

LOTEPRVE PŘI NÁRAZU PŘEM. NA TEPLO

- PŘI PŘESUNU ZÍSKÁ ENERGII (KIN.) – TA ROVNA ZMĚNĚ POT. E;

$W = q \cdot U$

↳ ZTRATÍ JI PŘI NÁRAZU NA ELDU (NELZE VRÁTIT)

⇒ CHCI-LI UDRŽET PROUD → MUSÍM DODAT E

VŽDY NA UVRÁTNÝ INTERVAL BUDE DODÁNA E

$\Delta W = UI\Delta t$

$\Rightarrow \boxed{N = UI}$ $\qquad N$ ... VÝKON $\qquad N = \frac{W}{t}$

↓ CHCI DIFER. FORMU

- PROUD. TRUBICE – OHRANIČENÁ **EKVIPOT.** PLOCHAMI ΔS_1 a ΔS_2, VEDÁL Δl (VE SMĚRU SPÁDU U)

$\Delta U = \bar{E} \cdot \Delta \bar{l}$

$E = \Delta Q(E\Delta l) = \underbrace{I}_{I \cdot \Delta t}(E\Delta l)\Delta t \Rightarrow (\underbrace{\bar{j} \cdot \Delta S}_{j \Delta S})(\bar{E} \Delta \bar{l})\Delta t = (\bar{j} \cdot \bar{E})(\Delta \bar{S} \Delta \bar{l})\Delta t$ PŘEDANÁ E

ΔQ $(E\Delta l)$

ENERGIE NA PROBĚHNUTÍ Δl

$\underbrace{\Delta Q = (j \Delta S)\Delta t}_{\text{NÁBOJ, KTERÝ PROBĚHNE}}$ MEZI POTENC. SPÁDEM ΔU BĚHEM PROBĚHNUTÍ

$\boxed{n = \bar{j} \cdot \bar{E}}$

n ... HUSTOTA VÝKONU PŘEDANÉHO POLEM NOSITELŮM

KONDUKČNÍ:

ENERGIE POTŘEBNOU K UDRŽ. PROUDU VE VODIČI

JOULEŮV ZÁKON:

TEPELNÝ VÝKON N VZNIKAJÍCÍ VE VODIČI PROTÉKANÉM PROUDEM I, NA NĚMŽ JE POTENCIÁLOVÝ SPÁD U, URČUJE VZTAH

$$\boxed{N = UI}$$

$$N = \frac{U^2}{R} \qquad N = RI^2$$

- JOULA JDE I V DIF. TVARU PŘES γ, INT. POLE E, HUST. PROUDU $\bar{j}$

$$\boxed{n = \bar{j} \cdot \bar{E} = \gamma E^2 = \frac{j^2}{\gamma}}$$

- ROZDÍL **KONVEKCE**, **KONDUKCE** → <u>NEUSTÁLÁ</u> INTERAKCE S ČÁSTKOU → **JOULEOVO TEPLO** VZNIKÁ V CELÉM OBJEMU

↳ JEJICH E STOUPÁ PŘI PŘESUNU Z ELDY NA ELDU → PAK NARAZÍ A PŘEDÁ A JE PŘEM. NA TEPLO

VE VNITŘ. ODPORU ZDROJE

ODP. VNĚJŠ. VODIČŮ

$$\boxed{\underbrace{R_i I^2 + R_e I^2}_{\text{VYJADŘUJE JOULEOVO TEPLO}} = I\varepsilon}$$

N_z ... **VÝKON DODANÝ ZDROJEM**

↓

$n_z = \bar{j} \cdot \bar{E}^*$

- ENERGII DO OBVODU DODÁVÁME JEN PROSTŘ. **<u>VTIŠTĚNÝCH SIL</u>** → PŘEDÁ NOSITELŮM

!

ŘEŠENÉ PŘÍKLADY:

a) PODOBNOST ELSTAT A STACION. ELEKTR. POLE

– FORMÁLNĚ PODOBNÉ → VYUŽITÍ K ŘEŠENÍ KONKR. ÚLOH

– ŘEŠENÍ PRŮBĚHU EL. STAT. POLE V OKOLÍ JINÉ SOUSTAVY ELEKTROD S KONST. POTENCIÁLEM

↳ SOUSTAVA MŮŽE BÝT PŘÍLIŠ SLOŽITÁ → NELZE ŘEŠIT

– ŘEŠÍM EXPERIMENTÁLNĚ „ELEKTROLYTICKÁ VANA"

– OPAČNĚ → PROBLÉM VÝPOČTU ODPORU HOMOG. VODIČE OBKLOP. DANOU SOUSTAVU ELEKTROD

– POKUD ELDY POVAŽ. ZA EKVIPOT. PLOCHY → PŘEVEDU NA EL STAT PROBLÉM

PŘ: V_1, V_2 ELEKTRODY, Z DOBRÉHO VODIČE

– GEOM. ODPOVÍDÁ <u>DEF. KONDENZÁTORU</u> → V_1 VNOŘEN DO DUTINY V_2

– MEZI V_1 a V_2 → DIEL.

$$U = \varphi_1 - \varphi_2$$

$$I = \frac{U}{R}$$

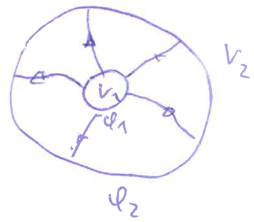

– R... VÝPOČTU Z ANALOGIE S EL STAT POLEM

– DIELEKTRIKUM A NA ELEKTRODÁCH JE Q ALE OPAČ. ZNAM.

↳ URČENOST POTENCIÁL.

$$Q = C \cdot U$$

$$Q = \oint_S \overline{D} \cdot \overline{S} = \varepsilon \oint_S \overline{E} d\overline{S}$$

D... VEK. EL. INDUKCE

$$\wedge \; I = \oint_S \overline{j} \, d\overline{S}$$

OHM ⇒

$$I = \oint_S \overline{j} \, d\overline{S} = \gamma \oint_S \overline{E} \, d\overline{S}$$

$$\Rightarrow R = \frac{\varepsilon}{\gamma C}$$

– VYJÁDŘÍM R JAKO FCI KAPACITY

– URČÍM-LI C → VYŘEŠÍM I ÚLOHU O VEDENÍ PROUDU

↓

POMÁHÁM SI EL STAT POLEM

b) ŘAZENÍ ODPORŮ

OHM + KIRCHHOF

SERIE $I = KONST$

$$R_s = R_1 + R_2 + R_3 \dots + R_N$$

PARALEL

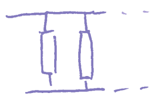

$U = KONST.$

$$I_1 = \frac{U}{R_1} \quad I_2 = \frac{U}{R_2} \quad \dots$$

$$\Rightarrow \frac{1}{R_e} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots + \frac{1}{R_N}$$

c) TRANSFORMACE HVĚZDA TROJÚHELNÍK

- R_1, R_2, R_3 $\triangle$ R_I, R_{II}, R_{III} $*$
- TATO SPOJENÍ MOHU V OBVODU LIBOVOL. MĚNIT, POKUD PLATÍ ŽE VÝSL. ODPORY MEZI A B, AC, BC JSOU V USPOŘ. STEJNÉ
- TRANSF. VZTAHY

$$R_I = \frac{R_2 R_3}{R_1 + R_2 + R_3} \qquad R_{II} = \frac{R_1 R_3}{R_1 + R_2 + R_3} \qquad R_{III} = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2 + R_3}$$

$$R_1 = R_{II} + R_{III} + \frac{R_{II} R_{III}}{R_I} \qquad R_2 = R_I + R_{III} + \frac{R_I R_{III}}{R_{II}}$$

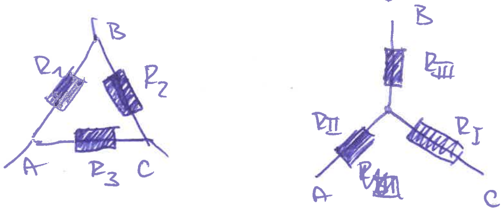

d) VÝKONOVÉ PŘIZPŮSOBENÍ SPOTŘEBIČE

- ZDROJ $\mathcal{E}$ S VNITŘNÍM ODPOREM R_i → PŘIPOJÍM SPOTŘEBIČ O R
- ZÁVISÍ NA $\boxed{R}$ → KDYŽ MOC ~~VELKÝ~~ → OPOTEČE MALÝ PROUD
  → MALÝ → ODPOR BUDE URČOVAT ODPOR ZDROJE R_i
  ↓ TAKY MALÝ VÝKON

VÝKON

$$N(R) = RI^2 = \frac{R}{(R+R_i)^2}\mathcal{E}^2$$

→ MAXIMUM KDYŽ $\boxed{R = R_i}$

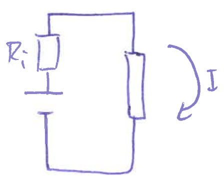

⇒ SPOTŘEBIČ JE VÝKONOVĚ UZPŮSOBEN ZDROJI

STACIONÁRNÍ MAG. POLE

– PERMANENTNÍ U NĚKT. LÁTEK

– V OKOLÍ VODIČŮ S PROUDEM

MAGNETKA

OERSTED – 1820 – SILOVÉ PŮS. MEZI VODIČEM A MAGNETKOU

ZDROJ MAG. POLE → ZMAGNET. TĚLESA
→ MAKROSKOP. EL. PROUDY

AMPÉR – ZMĚNA I NA CÍVCE

VEKTOR MAG. INDUKCE

– MAKROSKOP. MAG. POLE MŮŽE EXIST. VE VAKUU I LÁTK. PROSTŘ.

– PROJEVUJE SE SILOVÝMI ÚČINKY NA VODIČE S PROT. PROUDEM (MAKROSK.) A NA POHYB. TĚLESA NESOUCÍ NÁBOJ I NA LÁTKY V KLIDU

– POPISUJI * VEKTOR. POLE

LORENTZŮV ZÁKON

$$\boxed{\bar{F} = q[\bar{E} + \bar{v}\times\bar{B}]}$$

v... RYCHL. ČÁSTICE
E... INT. EL. POLE
B... MAG. INDUKCE

$E=0$

$$\boxed{\bar{F} = q(\bar{v}\times\bar{B})}$$

ALE q JE SAMOTNÝ NÁBOJ

→ VEZMU $\bar{j}(\bar{r})$... HUSTOTA PROUDU

$$\boxed{\bar{f} = \bar{j}\times\bar{B}}$$

f... OBJEMOVÁ SÍLA

→ NEZÁVISÍ NA ZPŮSOBU REALIZACE PROUDU

$[B] = T$ .. TESLA

$\phi = \int_S B\,dS$ ... MAG. TOK   Wb ... Weber $Wb = Vs = J\cdot s/C$

AMPÉRŮV ZÁKON PRO MAG. POLE VE VAKUU

– FYZIKÁLNÍ ÚČINKY MAG. POLE REPREZENTUJE $\bar{B}$ → KVANTITATIV. MÍRA

– MAG. POLE VE VAKUU VYTVOŘENÉ SOUSTAVOU VODIČŮ S PROUDEM

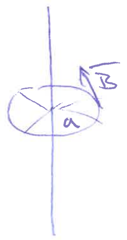

$B = c\cdot\frac{I}{a}$ c... KONSTANTA ZÁVISLÁ NA JEDNOTCE PROUDU
→ PRO JEDEN DRÁT, NEKON. DLOUHÝ

→ VLOŽÍM-LI DRUHÝ VODIČ S I' A $I \parallel I'$

→ SILOVÉ PŮSOBENÍ → PŘITAH
→ ODPUZUJÍ

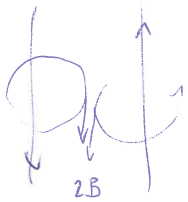

$$\Rightarrow \boxed{F_l = c\,\frac{II'}{a}\,l}$$

AMPÉRŮV VZOREC

$c = 2\cdot 10^{-7}\ N\cdot A^{-2}$

VELIKOST SÍLY NA ÚSEK PŮSOBÍCÍ

$F = 2\cdot\frac{\mu_0}{4\pi}\,\frac{II'}{a}\,l$

DEF. PROUDU
$c = 2\cdot 10^{-7}\ N/A^2$

$F = \frac{\mu_0}{2\pi}\,\frac{II'}{a}\,l$

μ_0 ... PERMEABILITA VAKUA
$\mu = 4\pi\cdot 10^{-7}\ H\cdot m^{-1}$

$$\oint_l \bar{B}\cdot d\bar{l}$$

→ CIRKULACE VEKTORU

❗ (3) (4) → NEPŘISPÍVAJÍ DO $\int$, JSOU $B \perp l$

(1) (2) → ODEČÍTAJÍ SE

$\frac{r_2}{r_1}$ INDUKCE V OPAČ. SMĚRU

$$\Rightarrow \oint_l \bar{B} d\bar{l} = 0$$

→ POKUD VYŠETŘOVANÁ KŘIVKA NEOBEPÍNÁ VODIČ

→ ALE $\oint_K \bar{B}\cdot d\bar{l} = B\oint_K dl = 2\pi r B = 2\pi r \frac{\mu_0}{2\pi r}\frac{I}{r} = \mu_0 I$

→ PODÉL KRUŽNICE k O POLOM. r $\perp$ NA VODIČ A SE STŘEDEM VE VODIČI

→ OBECNÁ KŘIVKA l → POUŽIJU GAUSSE

LOZVOLÍM POMOCNOU K → ✱ SJEDNOCENÍ $K+l$

→ ⊙ TYHLE ÚSEČKY ZAVEDEME

L✱ KŘIVKA NEOB. VODIČ $\Rightarrow \oint_K B dl - \oint_l B dl = 0$

$$\Rightarrow \boxed{\oint_l \bar{B} d\bar{l} = \mu_0 I}$$

AMPÉRŮV ZÁKON

- PLATÍ OBECNĚ PRO LIB. MAG. POLE A PRO LIBOV. UZAVŘ. KŘIVKU l
- KDYŽ KŘIVKA OBÍHÁ VODIČ N-KRÁT

$$\oint_l B dl = N\mu_0 I$$

- MAG. POLE NENÍ OBECNĚ POTENCIÁLNÍ
- NA PLATNOST VZTAHU ŽÁDNÁ FYZIK. OMEZENÍ
- ANALOGICKÝ VÝZNAM PRO POPIS MAG. POLE JAKO GAUSS PRO EL-STATIKU ❗
- PŘEVOD NA DIF. TVAR

$$I = \int_S \bar{j}\cdot d\bar{S} \xrightarrow[\text{STOK. VĚTA}]{\text{DOSADIT +}} \int_S [\nabla\times B - \mu_0 j]\, d\bar{S} = 0$$

→ Z LIBOVOLNOSTI VOLENÉ PLOCHY

$$\boxed{\nabla\times\bar{B} = \mu_0\bar{j}}$$ DIF. FORMA AMP. ZÁK.

$H = \frac{1}{\mu} B$

$B = \mu H$

$$\text{rot}\,\bar{B} = \mu_0 j$$

VEKTOROVÝ POTENCIÁL, BIOT–SAVART:

ϕ .... MAGNETICKÝ TOK $\quad \boxed{\oint_S \vec{B}\, d\vec{S} = 0} \quad \boxed{\operatorname{div} \vec{B} = 0}$ – OBA PLATÍ BEZ OMEZENÍ

→ POTVRZUJE TO, ŽE MAG. POLE JE **SOLENOIDÁLNÍ**

– MAG. INDUKCI LZE VYJÁDŘIT POMOCÍ NOVÉHO VEKT. POLE $\vec{A}(\vec{r})$

$$\boxed{\vec{B}(\vec{r}) = \operatorname{rot} \vec{A}(\vec{r})}$$ – VEKTOROVÝ POTENCIÁL MAG. POLE

! – NENÍ URČEN JEDNOZNAČNĚ

LIBOVOLNÁ SKAL. FCE

$$\vec{A}'(\vec{r}) = \vec{A}(\vec{r}) + \operatorname{grad} \xi(\vec{r})$$

$\operatorname{rot} \operatorname{grad} \xi(\vec{r}) = 0$!

DŮKAZ:

$$\operatorname{rot} \vec{A}'(\vec{r}) = \operatorname{rot} \vec{A}(\vec{r}) + \operatorname{rot} \operatorname{grad} \xi(\vec{r}) = \operatorname{rot} \vec{A}(\vec{r})$$

– LZE S $\vec{A}$ PRACOVAT A DOPISOVAT PODMÍNKY

! KALIBRAČNÍ PODMÍNKA: $\boxed{\operatorname{div} \vec{A}(\vec{r}) = 0}$

POKUD PLATÍ $\operatorname{div} \vec{A}(\vec{r}) = \alpha(\vec{r})$ KDE $\alpha(\vec{r}) \neq 0$ LZE SUPERPONOVAT $\operatorname{grad} \xi$ COŽ VYHOVUJE $\operatorname{div} \operatorname{grad} \xi(\vec{r}) = \Delta \xi(\vec{r}) = -\alpha(\vec{r})$

⇒ NOVÝ VEKT. POTENC. JIŽ KALIBR. PODM. VYHOVUJE

AMPÉR POMOCÍ $\vec{A}(\vec{r})$

$$\operatorname{rot} \operatorname{rot} \vec{A}(\vec{r}) = \mu_0 \vec{j}(\vec{r})$$

$\boxed{\nabla \times \nabla \times A = -\Delta A + \nabla \nabla \cdot A}$

JAKÁ? IDENTITA ! $\nabla \times \nabla \times A = -\Delta A + \nabla \nabla \cdot A$

$$-\Delta \vec{A}(\vec{r}) + \underbrace{\operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{A}(\vec{r})}_{0} = \mu_0 \vec{j}(\vec{r})$$

POUŽ. KALIBR. PODM. !

$\varphi = \frac{\mu}{4\pi} \frac{Q}{R}$

$$\Delta \vec{A}(\vec{r}) = -\mu_0 \vec{j}(\vec{r})$$ – PŘEDSTAVUJE **TROJICI POISSON. ROVNIC** PRO JEDN. SLOŽKY VEKTORŮ $\vec{A}(\vec{r}), \vec{j}(\vec{r})$

$A(\vec{r}) = \frac{\mu}{4\pi} \int \frac{j(\vec{r})}{R}\, dV$

→ **ANALOGIE S EL. STAT.** $\varphi = k \cdot \frac{\varrho\, dV}{R}$

$$\vec{A}(\vec{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} \int_V \frac{\vec{j}(\vec{r}')}{R}\, dV'$$ KDE $\vec{R} = \vec{r} - \vec{r}'$

POLOH. VEKTOR (INTEGR. PROM.)

POTOM

! HUST. PROUDU NENÍ FCÍ $\vec{r}$ (NA TU PŮS. ROT)

$$\vec{B}(\vec{r}) = \operatorname{rot} \vec{A}(\vec{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} \operatorname{rot} \int_V \frac{\vec{j}(\vec{r}')}{R}\, dV$$

! BERU IDENTITU

$$\operatorname{rot} \frac{\vec{j}(\vec{r}')}{R} = \operatorname{grad} \frac{1}{R} \times \vec{j}(\vec{r}') + \frac{\operatorname{rot} \vec{j}(\vec{r}')}{R}$$

$$\operatorname{grad} \frac{1}{R} = (-)\frac{\vec{R}}{R^3}$$

$$\boxed{\vec{B}(\vec{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} \int_V \frac{\vec{j}(\vec{r}') \times \vec{R}}{R^3}\, dV'}$$ BIOTŮV–SAVARTŮV ZÁKON

PAK PROHODÍM VEKT. SOUČIN → TAM SE MĚNÍ ZNAMÉNKO

BIOT – SAVART

– OPROTI AMPÉROVU VYJADŘ. SOUVISLOST MEZI $\bar{B}$ A **PROUDY** (⇐ ZDROJEM) V **EXPLICITNÍ FORMĚ**

$$\bar{B}(\bar{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi}\int_V \frac{\bar{j}(\bar{r})\times\bar{R}}{R^3}\,dV'$$

– CHÁPU VÝSL. POLE JAKO **SUPERPOZICI** PŘÍSPĚVKŮ „PROUD. ELEMENTŮ" $\bar{j}\,\Delta V$

PLATNOST OVĚŘUJI JEN NEPŘÍMO

VELIKOST $d\bar{s}\times\bar{v}$ ⟶ $|d\bar{s}\times\bar{r}| = ds\,r\sin\alpha$

SVÍRÁ ÚHEL α S $\bar{r}$

$$dB = \frac{\mu_0}{4\pi}\frac{I\,|d\bar{s}\times\bar{r}|}{r^3}$$

– PRO VYŠETŘ. MAG. POLE VODIČŮ S MALÝM PRŮŘEZEM ΔS A STAC. PROUDEM I

MALÝ KOUSEK VODIČE $\Delta\bar{l}$ → PROUD. ELEMENT $\boxed{I\Delta\bar{l} \text{ EKVIVAL. } \bar{j}\,\Delta V}$

$$dB = \frac{\mu_0}{4\pi}\cdot\frac{I\,ds\sin\alpha}{r^2}$$

→ PŘEVOD **OBJEM. INT.** NA **KŘIVKOVÝ** PODÉL PROUD. TRUBICE l S PROUDEM I

$$\bar{B}(\bar{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int_l \frac{d\bar{l}\times\bar{R}}{R^3} \qquad \bar{A}(\bar{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int_l \frac{d\bar{l}}{R}$$

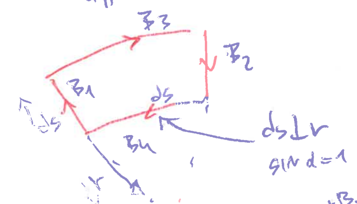

– JE-LI ZDROJ TVOŘEN NĚKOLIKA PROUD. SMYČKAMI

⟶ VÝSL. POLE **SUMA** INTEGRÁLŮ

$B_1 = 0\ (\sin\alpha = 0)$

$B_2 = 0$

$B_{celk} = B_3 + B_4 + B_1 + B_2$

$$B_{celk} = \frac{\mu_0 I\varphi}{4\pi R_1} - \frac{\mu_0 I\varphi}{4\pi R_2} + 0 + 0$$

– KDYŽ $\bar{A}(\bar{r})$ SPLŇUJE KALIBR. PODM. VIZ PŘEDCH. STRANA

→ LZE APLIKOVAT A POUŽÍT $\bar{A}(\bar{r})$ – PODMÍNKA? $\operatorname{div}\bar{A} = 0$

– DÍKY $\bar{A}(\bar{r})$ MOHU AMPÉRA PŘEPSAT DO TVARU ANALOG. S POISSONEM → INTEGRACÍ PAK ŘEŠU $A(\bar{r})$ A $B(\bar{r})$

– $\bar{A}(\bar{r})$ LZE POUŽÍT I NA

$$\phi = \int_S \bar{B}\,d\bar{S} = \int_S \operatorname{rot}\bar{A}\,d\bar{S} = \oint_l \bar{A}\,d\bar{l}$$

↑ PŘES UZAVŘ. KŘIVKU OBEPÍNAJÍCÍ PLOCHU S

ALTERNATIVNÍ A ZCELA EKVIVAL. FYZIKÁL. VELIČINA K MAG. INDUKCI K POPISU **MAKROSKOP.** MAG. POLE

– NEVADÍ, ŽE **NENÍ** ANI URČEN JEDNOZNAČNĚ SILOVÝMI ÚČINKY MAG. POLE

⊖ VÝRAZY PRO $\bar{A}(\bar{r})$ NĚKDY DIVERGUJÍ, ZATÍMCO PRO $\bar{B}$ KONV.

– POMOCÍ $\bar{B}$ LZE BEZPROSTŘ. VYJÁDŘIT SÍLY PŮS. NA VODIČE S PROUDEM NEBO POHYB ČÁSTICE

⊕ $\bar{A}$ JE VHODNĚJŠÍ PRO VYJ. (E) ČI HYBNOSTI NAB. ČÁSTICE V MAG. POLI

– EKVIVALENCE OMEZENÁ V MIKROSVĚTĚ

ŘEŠENÉ PŘÍKLADY:

- OBECNÉ ZÁSADY PRO VÝPOČET MAG. INDUKCE (or A) ZADANÉHO MAKROSKOP. PROUDY

1) ZNÁM-LI $\bar{j}(\bar{r})$ $\bar{j}_s(\bar{r})$ NEBO ZNÁM I ⟹ VÝPOČTU $\bar{B}(\bar{r}) \to \bar{A}(\bar{r})$

POMOCÍ **BIOT.-SAVARTA**

$$\bar{A}(\bar{r}) = \frac{\mu}{4\pi}\int_V \frac{\bar{j}(\bar{r}')}{R}\,dV' \qquad \bar{R} = \bar{r} - \bar{r}'$$

$$\bar{B}(\bar{r}) = \nabla \times \bar{A}(\bar{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi}\nabla \times \int_V \frac{\bar{j}(\bar{r}')}{R}\,dV'$$

$$\boxed{\bar{B}(\bar{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi}\int_V \frac{\bar{j}(\bar{r}') \times \bar{R}}{R^3}\,dV'}$$

→ BUĎ POČÍTÁM $\bar{A}$ or $\bar{B}$

└ ZÁVISÍ NA JEDNOTL. INTEGRÁLECH — $\boxed{\text{CO LEHČÍ}}$

$\boxed{\bar{A}(\bar{r}) \text{ MŮŽE DIV. I KDYŽ } \bar{B} \text{ KONV.}}$

A NAOPAK

2) PROSTOROVÉ ROZLOŽENÍ PROUDU JE **SYMETRICKÉ**

└→ **AMPÉR** V INTEGR. $\oint_l B\,dl = \mu_0 I$

- MUSÍM JEN NAJÍT **UZAVŘ. KŘIVKU l** CO PROCHÁZÍ BODEM A OBEPÍNÁ DANÝ PROUD I → $\bar{B}$ MUSÍ MÍT K TÉTO KŘIVCE **TEČNÝ SMĚR** A **KONST. VELIKOST**

$$\Rightarrow B = \mu_0 \frac{I}{l}$$

3) GEOM. NEPRAV.

- MULTIPÓLOVÝ ROZVOJ

a) MAGNETICKÉ POLE PŘÍMÉHO VODIČE

- $\bar{B}$ LEŽÍ V ROVINĚ ⊥ K OSE VODIČE
- l: KRUŽNICE O POLOMĚRU a, STŘED V OSE

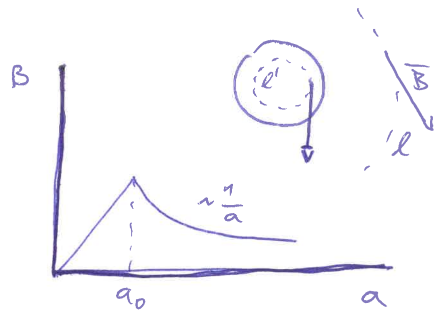

$$Bl = B\,2\pi a = \mu_0 I$$

$$\Rightarrow \boxed{B = \mu_0 \frac{I}{2\pi a}} \quad \text{VNĚ POLE}$$

- l' ... UZAVŘ. KŘIVKA UVNITŘ $a < a_0$
  - POKUD PŘEDPOKLÁDÁM **ROVNOMĚR.** ROZDĚL. PROUDU UVNITŘ VODIČE

I' ... PROUD UVNITŘ

$\pi a_0^2 I' = \pi a^2 I$ → $I' = \frac{\pi a^2}{\pi a_0^2} I = \frac{a^2}{a_0^2} I$ $\xrightarrow{\text{AMPÉR}}$ $2\pi a B = \mu_0 I'$ ⟹ $B = \frac{\mu_0}{2\pi a_0^2} I a$

→ URČÍM POMĚR

TEN PAK POUŽIJU

– JEŠTĚ PŘI POUŽITÍ **BIOT – SAVARTA**

– ÚSEK |A – B| VYBUDÍ

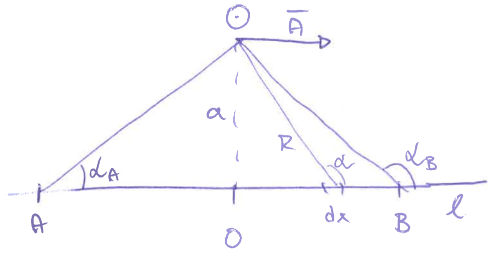

$$B = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int_{x_A}^{x_B} \frac{\sin\alpha}{R^2}\, dx$$

$$\left(\frac{a}{R} = \sin\alpha \qquad \frac{x}{a} = -\cotg\alpha \right)$$

$$\Rightarrow B = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int_{\alpha_A}^{\alpha_B} \frac{\sin\alpha}{a}\, d\alpha$$

$$B = \frac{\mu_0}{4\pi}\frac{I}{a}\left[\cos\alpha_A - \cos\alpha_B\right]$$

→ LIMITNÍ PŘÍPAD PRO NEK. DLOUHÝ VODIČ: $\cos\alpha_A \to 1$ $\quad \cos\alpha_B \to -1$

$$\Rightarrow \frac{\mu}{2\pi}\frac{I}{a}$$

– PODOBNĚ I VEKTOROVÝ POTENCIÁL $\bar{A} = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int \frac{dl}{R} = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int \frac{dx}{(a^2+x^2)^{1/2}} =$

$$\Rightarrow A = \frac{\mu_0}{4\pi} I \left[-\ln\frac{x_A + (a^2+x_A^2)^{1/2}}{a} + \ln \frac{x_B+(a^2+x_B^2)^{1/2}}{a}\right]$$

→ PRO NEKON. DLOUHÝ → DIVERGUJE ∞

– POMOCÍ A → B $\quad A(A,0,0) \quad B = (0, \partial A/\partial z\, ; -\partial A/\partial y)$

$$\Rightarrow B_y = \frac{\mu_0}{4\pi} I \frac{z a}{a^2} \left|\cos\alpha_A - \cos\alpha_B\right|$$

$B_z = \ldots \; yA$

b) KRUHOVÝ ZÁVIT

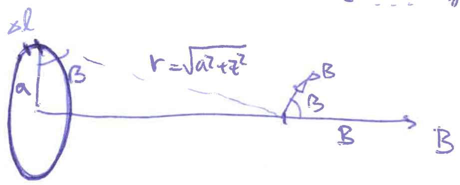

– B.-S. → VÝSLEDNÁ $\bar{B}$ JE ∥ SE z

→ OSTATNÍ PŘÍSPĚVKY SE VYRUŠÍ

– POČÍTÁM PŘÍMO SLOŽ. B(z)

$$\bar{B}(r) = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int \frac{d\bar{l} \times \bar{R}}{R^3} = \frac{\mu_0}{4\pi} I \int \frac{1}{R^2}\, dl = \boxed{\frac{\mu_0}{4\pi} I \frac{\cos\beta}{r^2}\int dl}$$

$$\cos\beta = \frac{a}{r}$$

$$= \frac{\mu_0}{4\pi} I \frac{a}{r^3}\int^{2\pi a} dl = \frac{\mu_0}{4\pi} I \frac{2\pi a^2}{r^3} = \frac{\mu_0}{2} I \frac{a^2}{r^3}$$

$$B = \boxed{\frac{\mu_0}{2} I \frac{a^2}{(a^2+z^2)^{3/2}}}$$

→ STŘED ZÁVITU $z = 0$

$$\boxed{B = \frac{\mu_0}{2a} I}$$

c) MAG. INDUKCE, OSA SOLENOIDU

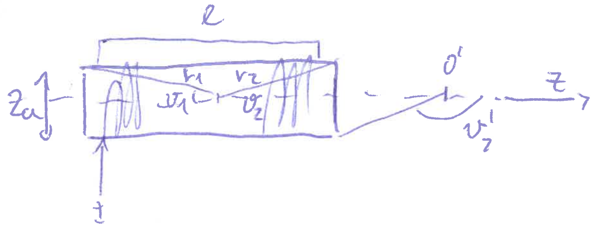

- DÉLKA l, POLOMĚR a, N_l (ZÁV. NA DÉLKU)
- SUPERPOZICE
  - PŘÍSP. JEDN. ZÁVITŮ

$$dB = \frac{\mu_0}{2} I \frac{a^2}{(a^2+z^2)^{3/2}} N_l\, dz$$

$$B = \oint \frac{\mu_0}{2} I N_l \int_{z_1}^{z_2} \frac{a^2}{(a^2+z^2)^{3/2}}\, dz = \frac{\mu_0}{2} I N_l \left[\frac{z}{\sqrt{a^2+z^2}}\right]_{z_1}^{z_2}$$

$$= \frac{\mu_0}{2} I N_l \left[\underbrace{\frac{|z_1|}{\sqrt{a^2+z_1^2}}}_{\cos\vartheta_1} + \underbrace{\frac{|z_2|}{\sqrt{a^2+z_2^2}}}_{\cos\vartheta_2}\right]$$

$$\boxed{B = \frac{\mu_0}{2} I N_l (\cos\vartheta_1 + \cos\vartheta_2)}$$

UVNITŘ – OBA JSOU KLADNÉ
VNĚ – JEDEN JE ZÁP.

↓

U NEKON. DLOUH. (VELMI)

$$\boxed{B = \mu_0 I N_l}$$ UVNITŘ

d) MAG. INDUKCE TOROIDU

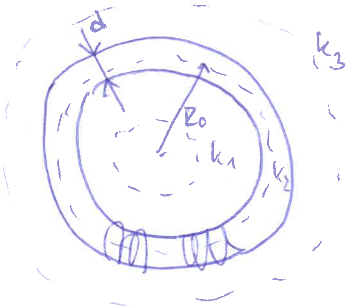

→ ZACHOVÁVÁ SYMETRIE A ⊥ B → AMPÉR

$$\oint_l \vec{B}\, d\vec{l} = Bl = 2\pi R B = \mu_0 N I$$

- KRUŽNICE k_1 a k_3 ~~NEUZ.~~ ZÁPLY PROUD $\boxed{Bl = 0}$
  - OB JE VNĚ NULOVÁ
- POUZE k_2 → $\boxed{B = \frac{\mu_0 N I}{2\pi R}}$
  - → V PRAXI $d <<< R$ ⇒ $B = \frac{\mu_0 N I}{2\pi R_0}$; $2\pi R_0 = l$, N_l
- SOLENOID A TOROID PODOBNÉ

! { – NEKON. DLOUHÝ SOL. JE TOROID O NEKON. POLOMĚRU }

$B = \frac{\mu_0 N I}{l}$ → JAKO SOL !

8) VEKTOROVÝ POTENCIÁL HOM. POLE A NEKON. DLOUH. SOL.

- HLEDÁM $\bar{A}(\bar{r})$, $\bar{B}_0$ JE TVOŘENO ZDROJI → VYPLŇUJE CELÝ PROSTOR

$$\Rightarrow \bar{A}(\bar{r}) = \frac{1}{2}(\bar{B}_0 \times \bar{r})$$

– MUSÍ VYHOV. OKR. PODM. I KALIBR. PODM.

- ZVOLÍM SPEC. SOUST., PRAVOÚHLOU

$$\bar{B}_0 = (0, 0, B_0) \Rightarrow \bar{A} = \left(-\frac{B_0}{2}y, \frac{B_0}{2}y, 0\right)$$

↳ PODM. VYHOVUJÍ $A' = (-B_0 y, 0, 0)$ A $A'' = (0, B_0 x, 0)$

→ TEDY VIDÍME ŽE $\bar{A}$ NENÍ URČEN JEDNOZNAČNĚ

- JAK VYTV. MAG. POLE – HOMOG

↳ DLOUHÝ SOLENOID, CÍVKY

- OSA SOUST. UVNITŘ SOL. → JE TAM $\bar{A} \neq 0$

- r ... VZDÁL. OD OSY $\quad r_\perp$ NA OSU $\quad r_\perp = \sqrt{x^2 + y^2} < a$

↑ POLOMĚR

$$A = \mu_0 \frac{N_l}{2} I r$$

- NEBO PŘÍMÁ APLIKACE

$$\bar{B} = \frac{\mu}{4\pi} I \int \frac{d\bar{l} \times \bar{R}}{R^3} \qquad \bar{A}(r) = \frac{\mu}{4\pi} I \int \frac{d\bar{l}}{R}$$

- PRO NEKON. DLOUHÝ SOL., POL. a, NEKON. TENKÝ VODIČ KDYŽ $r_\perp > a$

$$\bar{A} = \mu_0 \frac{N_l}{2} I \frac{a^2}{r_\perp}$$

- $\bar{A}$ LEŽÍ VE SMĚRU TEČEN SOUOS. KRUŽNIC
- $\bar{A}$ SPOJITÝ V $r_\perp = a$, SPLŇUJE KAL. PODM.
- PRO $r_\perp > a$ PLATÍ $\boxed{B = \mathrm{rot}\, A = 0}$
- $\bar{A}$ UMOŽŇUJE VÝPOČET ϕ

$$\phi = \oint_l \bar{A}\, d\bar{l} = \mu_0 \frac{N_l}{2} I \frac{a^2}{R_0} \oint_l dl = (\mu_0 N_l I)\, \pi a^2 = B_0 \pi a^2$$

– NEZÁV. NA R_0, POKUD OVŠEM $R_0 > a$

MAGNETICKÝ DIPOL:

STR 208

MAG. DIPOL MOMENT ROVINNÉ PROUD. SMYČKY

– SMYČKA ℓ, PROTÉKÁ I —> STUDUJI JEJÍ POLE V $\bar r$ (ZNAČNĚ VZDÁL.)

LIBOV. TVAR

$$\bar A(\bar r)_{\text{smyčky}} = \frac{\mu}{4\pi} I \int \frac{d\bar l}{R} \qquad \bar R = \bar r - \bar r'$$

r' ... PROBÍHÁ BODY SMYČKY

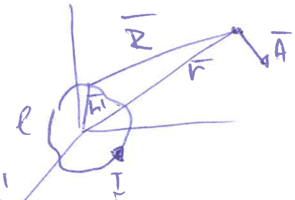

r DALEKO —> PLATÍ $r' \ll r$

A PŘIBLIŽNĚ $R \doteq r$

$$\oint f\, d\bar l = \int d\bar S \times \nabla f$$

VEKT. IDENTITA

VYJ. POMOCÍ PLOŠ. INT.

$$\Rightarrow \bar A(\bar r) = \frac{\mu_0}{4\pi} I \oint_\ell \frac{d\bar l'}{R} = (-)\frac{\mu_0}{4\pi} I \oint \mathrm{grad}\left(\frac{1}{R}\right)\times d\bar s'$$

$$= \frac{\mu_0}{4\pi} I \int_S \frac{d\bar s' \times \bar R}{R^3}$$

$\mathrm{grad}\frac{1}{R} = -\frac{\bar R}{R^3}$

VEKT. ANAL. – VĚTA

VEKT. POTENC. —> PLOŠNÝ INT.

$\Rightarrow$ $d\bar s'$ NEZÁVISÍ NA r' —> MÁM

$$\boxed{\bar A(\bar r) = \frac{\mu_0}{4\pi} I \frac{\bar S \times \bar R}{R^3}}$$

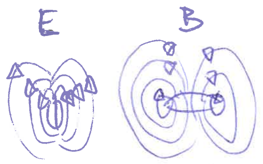

2 BODOV. NÁB. S ODLIŠ. ZNAM.

SMYČKA S PROUDEM

ODLIŠNÉ POVAHOU ALE

m ... AMPÉRŮV MAGNET. MOMENT SMYČKY

$$\bar m = I \bar S$$

$$\Rightarrow \bar A(\bar r) = \frac{\mu_0}{4\pi}\frac{\bar m \times \bar R}{R^3}$$

$$\Rightarrow \boxed{B = \nabla \times A}$$

$\nabla\times\nabla\times A = -\Delta A + \nabla(\nabla\cdot A)$

$\nabla\times(\bar F_1\times\bar F_2) = (\bar F_2\cdot\nabla)\bar F_1 - (\bar F_1\cdot\nabla)\bar F_2 + \bar F_1(\nabla\cdot\bar F_2) - \bar F_2(\nabla\cdot\bar F_1)$ IDENTITA —> ROTACE VEKTOR. SOUČINU

$\bar m$ = KONSTANTA a PRO $r \neq 0$ $\mathrm{div}(\bar r / r^3) = 0$

$$\Rightarrow \bar B = -\frac{\mu_0}{4\pi}(\bar m\cdot\mathrm{grad})\frac{\bar r}{r^3} = -\frac{\mu_0}{4\pi}\,\mathrm{grad}\,\frac{\bar m\cdot\bar r}{r^3}$$

$$\Rightarrow \boxed{\bar B = \frac{\mu_0}{4\pi}\left(3\,\frac{(\bar m\cdot\bar r)}{r^5}\,\bar r - \frac{\bar m}{r^3}\right)}$$

↳ FORMÁLNĚ SHODNÝ S VÝR. PRO EL. DIPOL.

- DÍKY PODOBN. S EL. ⇒ ZAVEDU „MAG. NÁBOJ"

- ZAVÁDÍM POJEM „ELEMENTÁRNÍ (BODOVÝ) MAG. DIPÓL"
  - ZMENŠUJI-LI SMYČKU (K 0) A MĚNÍM I ABY MĚL NENUL. LIMITNÍ HODNOTU

↓

BODOVÝ ÚTVAR PAK CHARAKTERIZUJI MOMENTEM $\bar{m}$

POTENC. ENERGIE A SILOVÉ ÚČINKY MAG. POLE NA MAG. DIPOL

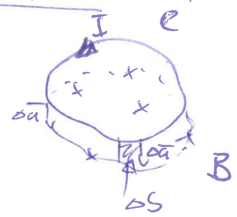

- SMYČKA V POLI O $\bar{B}$ → CHCI POSUNOUT O $\Delta\bar{a}$

$\Delta\bar{a}$ MUSÍ BÝT NA CELÉ SMYČCE KONSTANTNÍ

- NA SMYČKU PŮS. SÍLA $\bar{F}$

→ POSUNU SMYČKU — VYKONÁM A (PRÁCE) MECHAN.

$\boxed{\bar{f} = \bar{j} \times \bar{B}}$

$$\Delta A = \Delta\bar{F}\cdot\Delta\bar{a} = I(\Delta\bar{l}\times\bar{B})\cdot\Delta\bar{a} = I[\bar{B}\cdot(\Delta\bar{a}\times\Delta\bar{l})]$$
$$= I(\bar{B}\cdot\Delta\bar{S}) = I\Delta\phi$$

↑ TOK

PLOCHA OPSANÁ ÚSEKEM VODIČE PŘI POSUNUTÍ O Δa

$\boxed{A = I(\phi_2 - \phi_1)}$ — KLADNÁ PRÁCE ⇒ KDYŽ ϕ POROSTE

PRÁCE

TZN: MAG. SÍLY MAJÍ TEND. VTAHOVAT SMYČKU DO MAG. POLE TAK, ABY BYL MAG. TOK JÍ PROTEK. CO NEJVĚTŠÍ

$\boxed{W = -I\phi}$

↓ POT. E SMYČKY

- PRO ROVINN. SMYČKU MALÝCH ROZM. O PLOŠE $\bar{S}$ — OPÍŠU $\phi = \bar{B}\cdot\bar{S}$

∧ MAG. MOMENT $\bar{m} = I\bar{S}$

⇒ $\boxed{W = -\bar{m}\cdot\bar{B}}$ — JINÝ VÝRAZ PRO POT. ENER.
— MÁ STEJNÝ TVAR JAKO PRO ELEKTR. DIPÓL.

$\bar{m}$ ... AMPÉR. MAG. MOMENT

⇒ UDÁVÁ TEDY ENERGII OBECNÉHO BODOV. DIPÓLU

$$\bar{F} = (\bar{m}\cdot\nabla)\bar{B}$$
$$M = \bar{m}\times\bar{B}$$

M ... MOMENT SILOVÉ DVOJICE

MULTIPÓLOVÝ ROZVOJ MAGNET. POLE

- BERU OBECNĚJŠÍ ÚTVAR NEŽ ROV. SMYČKU
- ROZLOŽ PROUDU $\bar{j}(\bar{r})$ ALE ~~MOMENTÁLNĚ~~ JE POUZE UVNITŘ KOULE O K O POLOM. R_0 → PROUDY SE V OBJEMU K UZAVÍRAJÍ
- VYŠETŘUJI V $\bar{r}$ $r \gg R_0$

—SHODA EL. A MAG. DIPOL —DUNBELLABLE

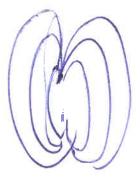

EL. DIPOL — REPREZENTUJÍ 2 NÁBOJE, STEJNÁ VELIKOST, ROZDÍL. POLARITA

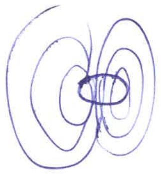

MAG. DIPOL — SMYČKA PROTÉK. PROUDEM

—OSHODNOST POLÍ —ZAVEDU MAG. NÁBOJ —OPATŘU PAK PODOBNĚ JAKO EL. DIPOL

—ZAVEDU „ELEMENTÁRNÍ (BODOVÝ) MAG. DIPOL"

ZMENŠ. ROZM. SMYČKY A MĚNIT I →ABY MAG. MOMENT MĚL REÁLN. KONEČNOU LIMIT. HODNOTU

ZTRÁCÍ PAK SMYSL ROZLIŠ. MEZI TÍM, ZDA JE TVOŘEN SMYČKOU ČI DVĚMA NÁBOJI

—JEHO MAG. POLE PAK POPÍŠU PÍM. SKAL. POTENC.

MAGNETICKÉ POLE V LÁTKÁCH:

- KAŽDÝ ATOM JE MAG. AKTIVNÍ ; e^- KOLEM JÁDRA = PROUD. SMYČKA
- MAGNETICKÝ MOMENT . $\vec{\mu}$
- MOMENT HYBNOSTI L

$$\mu = \gamma L$$

γ ... GYROMAGNETICKÝ POLOMĚR

- ORBITÁLNÍ MOMENTY
  - ZÍSKÁVÁ e^- JAKO DŮSL. POHYBU OKOLO JÁDRA

VLASTNÍ MOMENT HYBNOSTI — spin S_s

MAGN. MOMENT SPINOVÝ — m S_m

μ_B ... BOHRŮV MAGNETON

$$\mu_B = \frac{e\hbar}{2m_e}$$

→ DÍKY KVANTOVÁNÍ

- NEJMENŠÍ ORBIT. MAGNET. MOMENT ELEKTRONU

μ_N ... JADERNÝ MAGNETON

$$\mu_N = \frac{m_e}{m_p}\mu_B$$

ANALOGICKÉ KVANT. U JADER

- VÝSL. MAG. MOMENT ATOMU → SUMA DÍLČÍCH PŘÍSP.
  - EL. OBAL MÁ OBECNÉ VELIKOST BOHR. MAGN. , VÝSL. MAGNET. MOMENT JÁDRA JE CCA 3x MENŠÍ
  - ZÁVISÍ NA STAVECH , TYPU SLOUČENIN, ...
- U VĚTŠINY LÁTEK JSOU BEZ PŘÍT. VNĚJŠ. POLE ORIENT. CHAOTICKY
  - VÝSL. JE $= 0$
  - TEPRVE VLOŽENÉ POLE SE JE SNAŽÍ USMĚRNIT
    - NENULOVÝ CELKOVÝ
- p_m ... MAGNETICKÝ MOMENT $p_m = \mu_0 m$

MAGNETICKÁ POLARIZACE (MAGNETIZACE) , MAGNET. PROUDY:

- MAG. POLE ROZLOŽ. DIPOLŮ

$\vec{P}_m(\vec{r})$ ... MAGNETICKÁ POLARIZACE → COULOMB. MOMENT

$\vec{M}(\vec{r})$ ... MAGNETIZACE → AMPÉRŮV MOMENT

$$\boxed{\vec{P}_m(\vec{r}) = \mu_0 \vec{M}(\vec{r})}$$

VYJADŘUJÍ MAG. MOMENT NA JEDN. OBJEM

- SOUČET PŘÍRŮSTKŮ $\vec{p}_{m,\Delta V} = \sum_i \vec{p}_{m,i}$ ... V OBJEMU ΔV, KDE NEDOCH. K FLUKTUACÍM
  - PODOBNĚ JAKO U EL. POLAR.

$$\vec{P}_m(\vec{r}) = \lim_{\Delta V \to 0} \frac{\vec{p}_{m,\Delta V}}{\Delta V} \Rightarrow \vec{p}_{m,\Delta V} = \vec{P}_m(\vec{r})\,\Delta V$$

$$\Rightarrow \vec{p}_{m,V} = \int_V \vec{P}_m \, dV$$

- KDYŽ JE POLAR. V CEL. OBJ. HOMOG. → $\vec{p}_{m,V} = \vec{P}_m V$

MAGNETIZACE ANALOG. $\vec{M}(\vec{r}) = \lim_{\Delta V \to 0} \frac{\vec{m}_{m,\Delta V}}{\Delta V}$ ... $\vec{m}_V = \vec{M} V$

$[P_m] = T$ ... TESLA (JAKO U $\vec{B}$) $[M] = A \cdot m^{-1}$

- MAG. POLE DIPOLU → MOHU REPR. PROUDOVOU SMYČKOU

– SOUČ. MOLEKUL. PROUD. SMYČEK → REPR. I URČITÉ MAKRO PROUDY

– PLOŠKU ROZDĚLÍM NA MALÉ ODDÍLY

MOLEKULÁRNÍ PROUD I_{mol}

– POKUD VŠECHNY STEJNÉ → VYRUŠÍ SE → NEZRUŠENY JEN NA POVRCHU

– NEHOMOGENITY → ✱ MAKRO PROUDŮ (OBJEMOVÝCH)

→ DÍKY ANALOGII NAPROUD. SMYČKY MOHU POUŽ. VŠECHNY VZTAHY PRO POPIS MAKRO PROUDŮ

⇒ MAKROSKOP. PROUDY MOHOU REPR. MAGN. NEHOMOGENITY

– LZE ŘÍCI, ŽE MAG. POLE LIBOVOL. ZMAGNET. TĚLESA LZE VYJÁDŘIT JAKO POLE MAKROSK. PLOŠ. PROUDŮ TEKOUCÍCH NA POVRCHU

↓ VÁZANÝCH PROUDŮ

POKUD SE VŠECH NEVYRUŠÍ (NEMAJÍ STEJ. ORIENT.)

– MAGNETIZAČNÍ PROUDY

↓ NEJSOU TO VÁZANÉ PROUDY! (JEN FIKTIVNÍ VEL.)

– NEMAJÍ SPOJITOST S MOLV./KOLD. PROUDY

VÁCE MUSÍM TEDY NAJÍT ROZLOŽ. PROUDŮ, KTERÉ TO POPÍŠE

$$\boxed{{}^{(m)}\bar{j}_s(\bar{r}) = \bar{M}(\bar{r})\times\bar{n}}$$

↑ PLOŠ. MAG. PR.

– NENULOVÁ NA POVRCHU

$${}^{m}\bar{j} = \mathrm{rot}\,\bar{M}(\bar{r})$$

– NENULOVÁ V OBJEMU

(STOKES. VĚTA)

$${}^{m}I = \int {}^{m}\bar{j}(\bar{r})\,d\bar{s} = \int_S \mathrm{rot}\,\bar{M}\,d\bar{S} = \oint_l \bar{M}\,d\bar{l} \qquad \boxed{\Rightarrow {}^{m}I = \oint \bar{M}\,d\bar{l}}$$

AMPÉR. V LÁTKOVÉM PROSTŘEDÍ

– PLATÍ

– UZAVŘENOST MAG. IND. ČAR

$$\boxed{\mathrm{div}\,\bar{B} = 0} \qquad \boxed{\oint_S \bar{B}\,d\bar{S} = 0}$$

A TEDY I AMPÉR

$$\boxed{\oint_l \bar{B}\,d\bar{l} = \mu_0(I + {}^{m}I)}$$

$$\boxed{\wedge\ I_m = \oint \bar{M}\,d\bar{l}}$$

– MIMO VOLNÉ PROUDY + TY VÁZANÉ

– PLATÍ UZAVŘENOST IND. ČAR

$$\Rightarrow \boxed{\oint_l \Big(\bar{B} - \underbrace{\bar{M}\mu_0}_{P_m}\Big)\,d\bar{l} = \mu_0 I}$$

P_m ... MAG. POLARIZ.

– ZAVEDU H ... INTENZITU MAG. POLE

[A/m]

$$\bar{H}(\bar{r}) = \frac{\bar{B}(\bar{r}) - \bar{P}(\bar{r})}{\mu_0}$$

→ MÁ BEZPR. VZTAH K MAKRO ZDROJŮM

FAIL. V UČEBNICI

$$\boxed{= \oint_l \bar{H}\,d\bar{l} = \mu_0 I} \qquad \boxed{\mathrm{rot}\,\bar{H} = \bar{j}}$$

HUSTOTA VOLNÉHO OBJEM. PROUDU

PROČ ZAVÁDÍM H? – VYLOUČÍM Z EXPLICITNÍCH ČLENŮ VÁZ. PROUDY

$$\bar{n}\times(\bar{B}_1 - \bar{B}_2) = \mu_0(\bar{j} + {}^{m}\bar{j}_s)$$

$\bar{j} = M \times n$

$$\boxed{\bar{n}\times(\bar{H}_1 - \bar{H}_2) = \bar{j}_s}$$

$H \perp \bar{j}$

– NESPOJITOST TEČNÝCH SLOŽEK $\bar{H}$ DÁNA POUZE $\bar{j}_s$ (PLOŠNÝCH) VOLNÝCH!

PŘI PRŮCH. PLOCHOU – V H JE ZAHRNUTO VŠE

UŽ JSOU JEN ${}^{m}\bar{j}_s$ → SPOJITÉ!

– PŘI PRŮCH. PLOCHOU S POUZE VÁZ. PLOŠ. $\bar{j}$ → ZŮSTÁVAJÍ TEČNÉ SLOŽKY H SPOJITÉ

MAT. VZTAHY, SUSCEPTIBILITA, PERMEABILITA

– MATERIÁLOVÉ VZTAHY (RELACE MEZI MAGNET. VELIČINAMI A VLASTN. LÁTEK)

– LIN. VZTAHY → DOBŘE POPIS. STAC. POLE

– ZKOUMÁM LÁTKY VE VNĚJŠ. POLI

ZNALI JSME M POTAŽMO P

↓

TEĎ SE ZAJÍMÁME O FYZIKÁLNÍ PODMÍNKY

↓ POTŘEBUJI VZTAH

SLABĚ MAGNET. (LIN. ZÁV.)

MAG. SUSCEP.

$$\boxed{\begin{aligned}\bar{M}(\bar{r}) &= \chi_m \bar{H}_m \\ \bar{P}_m &= \mu_0 \chi_m \bar{H}_m\end{aligned}}$$

$P = \mu_0 M$

ANAL. S D

$$D = \varepsilon(1 - \chi_m)\,E(\bar{r})$$

$$\boxed{\begin{aligned}\bar{B}(\bar{r}) &= \mu_0 \bar{H}(\bar{r}) + \bar{P}_m(\bar{r}) \\ &= \mu_0(1 + \chi_m)\,\bar{H}(\bar{r})\end{aligned}}$$

RELATIVNÍ

μ ... PERMEAB. LÁTKY

– SOUVISL. MEZI MAGNETIZACÍ A MAG. POLEM UVNITŘ LÁTEK $\boxed{M \sim H}$

$$\boxed{\bar{B} = \mu_0 \bar{H}} \quad (\bar{D} = \varepsilon_0 \bar{E})$$

- ANIZOTR. L. → TENZOR MAGNETIZACE, SYMETR., 2 ŘÁDU

$B = \mu H(r)$ ve vakuu $B = \mu_0 H$

$B = \mu_0 H + P_m = \mu_0 H + \mu_0 \chi_m H$
$= \underbrace{\mu_0 (1 + \chi_m)}_{\mu} H$

MAGNETICKÁ SUSCEPTIBILITA

χ_m ... KLADNÁ, 1 ŘÁD.

$M_x = \chi_{m_{x,x}} H_x + \dots$

$\chi_m > 0$ ... PARAMAGNETICKÉ → ZÁVISÍ I NA T

$\chi_m < 0$ ... DIAMAGNETICKÉ
↓
TÉMĚŘ NEZÁV. NA T
(MOC)

$\chi_m = \frac{C}{T}$ C ... CURIEROVA KONSTA.

LÁTKY ⟨ SLABÉ / SILNÉ

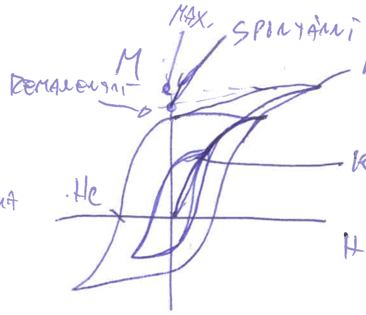

- ZÁV. NA T A ZÁKL. CHARAKTERISTIKA

o SILNÉ
- VYŠŠÍ μ NEŽ SLABÉ
- SLOŽITÁ T ZÁVISL.
- FERROMAG. L. → HYST. SMYČKA
- SLOŽITÁ ZÁVISLOST MAGNETIZACE NA INTENZITĚ POLE

- HODNOTA He, PŘI NÍŽ M KLESNE OPĚT NA 0
⇒ KOERCIVNÍ POLE

↓ U FERROMAG.

PERMEABILITA $\boxed{\mu = \frac{B}{H}}$ $\mu = \mu_0 \mu_r$

PRO FERROMAG. L.

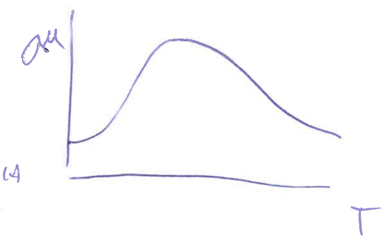

MĚKKÁ OCEL

- POŽADUJI, ABY MAGN. PROBÍHALA PO NĚČ
- ŽELEZO

FERROMAG. S ↑ HODNOTOU ~~MAG.~~ KOER. POLE
→ TVRDÁ - GENERÁTORY, EL. MOTOR

↓ KOER. POLEM A ↑ μ → MĚKKÁ

- SPONTÁNNÍ MAG → S ROST. T KLESÁ
NA T Tc → 0
↑
CUR

FERIMAGNETIKA
- NELIN. CHOVÁNÍ A HYSTEREZE
- MUSÍM ZNÁT MAGN. SMYČKU
↓
PRO POPIS VLASTNOSTI

~~ID~~ TVRDÉ A MĚKKÉ

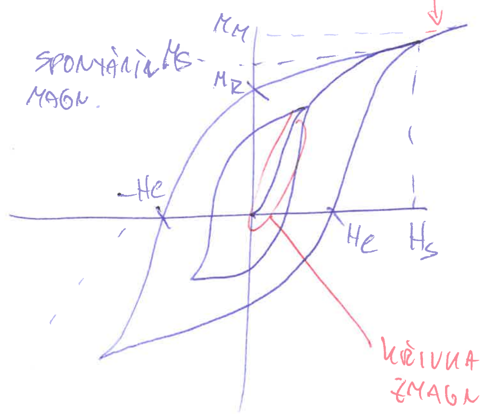

DVA ABSTRAKTNÍ TYPY LÁTEK
- ID TVRDÉ
- URČ. PERM. MAGN. (REMAN. MAGN.), JENŽ JIŽ NEMŮŽE BÝT OVLIV. PŮS. VNĚJŠ. POLE (MAG. TVRDÁ FER. NAPŘ.)
- ID. MĚKKÉ
- IZOTROPNÍ A SPLŇUJE $M = \mu H$, $P_m = \mu \chi_m H$
$B = \mu H + P_m$

He ... KOERCIVNÍ POLE
MR ... REMANENTNÍ
MM ... MAXIM.